

VY_32_INOVACE_DEJ_DRD_14

Digitální učební materiál

Sada: Dějiny novověku

Téma: Evropa po revoluci 1848 (Anglie, Francie)

Autor: PhDr. Lenka Drdlová

Předmět: Dějepis

Ročník: 4. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro procvičení a opakování učiva

Anotace: Materiál vychází ze vzdělávací oblasti Dějepis – dějiny novověku. Žák si zopakuje poznatky z tématu Evropa po revoluci 1848 (Anglie, Francie) a procvičí si je v závěrečném opakování.

Viktoriánská Anglie

- parlamentní monarchie
- **19. století** – období hospodářského a velmocenského vzestupu
- **světová velmoc**, v čele průmyslové revoluce, vyrábí a vyváží levné zboží, nemá konkurenci, propaguje volnou hospodářskou soutěž
- centrum obchodu a světových financí
- **pokrokové zákony** = zákaz otroctví, osmihodinová pracovní doba, zákaz těžké práce žen a dětí do 13 let

královna **Viktorie** (**1837 – 1901** – doba vlády)

- viktoriánská doba
- **1851** - 1. světová výstava v Londýně

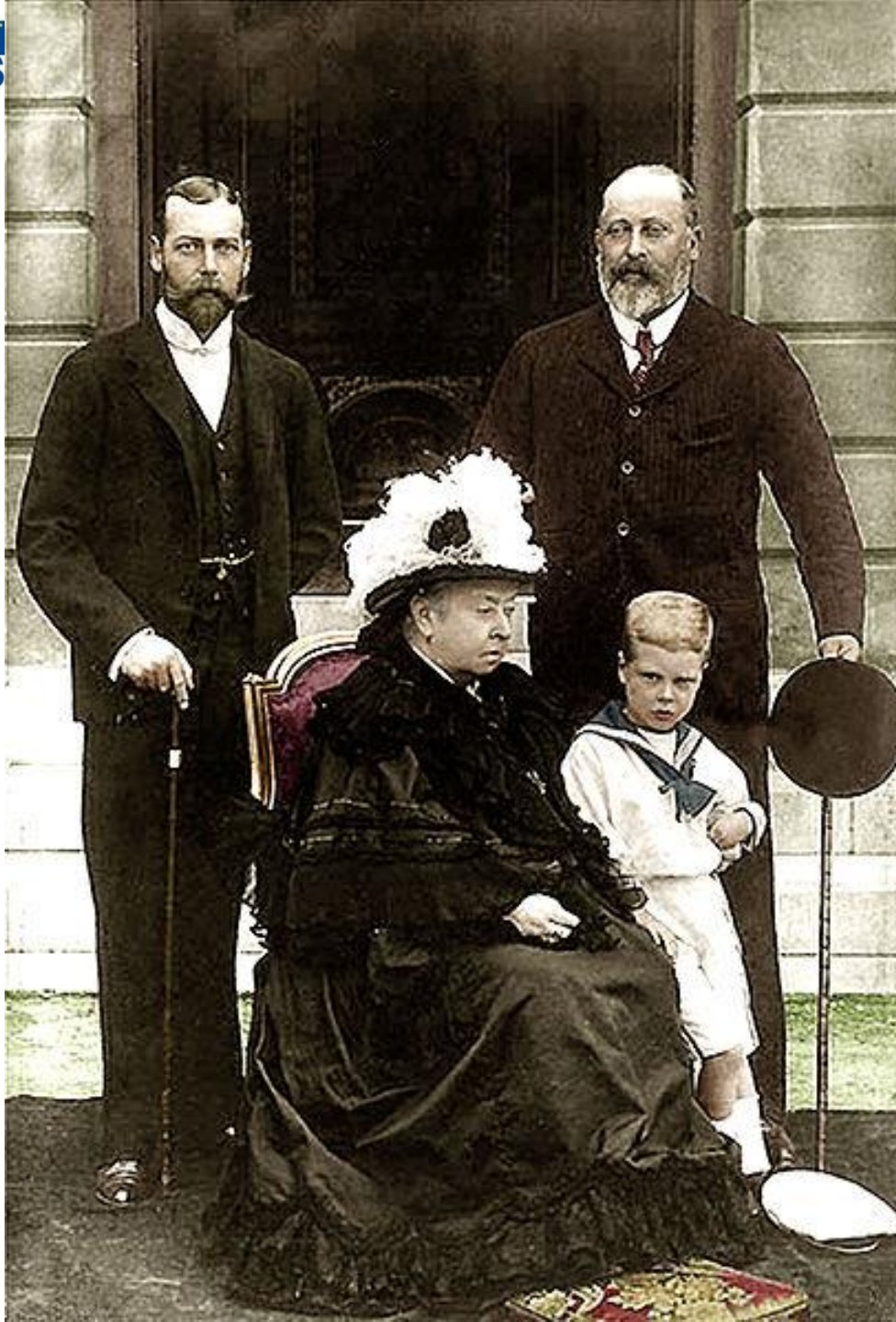
Jiří V.

Viktorie

Eduard VII.

Eduard VIII.

čtyři generace
královské rodiny

Obr. 3

vláda = stabilní demokracie

- v parlamentu – dvě strany

konzervativní – Benjamin Disraeli

- zájmy pozemkových vlastníků, šlechta

➤ **toryové**

liberální – William E. Gladstone

- zájmy průmyslové a obchodní buržoazie

➤ **whigové**

- soupeří v **otázkách sociálních** – 1874 – konzervativci (po vítězství ve volbách) prosadili přijetí řady sociálních zákonů (56hodinová pracovní týdenní doba, zlepšení bytových a hygienických podmínek nejchudších vrstev)
- boj o **volební reformu** – 1868 – volební právo rozšířeno (každý vlastník nemovitosti – i dělník z chatrče), 1884 mohlo volit 60% Angličanů
- **silné odborové organizace** – Trade Unions
- nová politická strana – **Labour Party** (Dělnická strana)

Anglie

- **koloniální velmoc**
- v 19. století expanze vrcholí
- **Indie, Barma, Thajsko, Afghánistán** (x Rusku)
- **Egypt** – získán v souvislosti se stavbou Suezem a po odkoupení akcií od Francie
- v Africe snaha o propojení kolonií ve směru sever – jih (nezdařilo se)
- některé kolonie získaly statut **dominia** = větší volnost (**Irsko, Kanada, Austrálie, Nový Zéland**)
- ostatní – **korunní kolonie** (britští úředníci)

Francie císaře Napoleona III.

1852 – **Francie - císařství** – císař **Napoleon III.**

- **dovršena průmyslová revoluce**
- hlavní opory jeho režimu: **úřednictvo, vojsko, kněží**
- vede bohatý, nákladný život (snaha o nápodobu Napoleonovi I.)

přestavba **Paříže**

- široké ulice (bulváry) - dal lidem práci
- cíl – odstranit z centra města dělnické osídlení
- provést hygienickou očistu města
- **1855** – 2. světová výstava

zahraniční politika je vyplněna **válkami**

1853-56 - zásah do **Krymské války** (Turecko × Rusko) o černomořské úžiny

- spolu s Anglií zasáhli na straně Turecka a porazili Rusko
- Rusko válku prohrálo a ztratilo rozhodující vliv na Balkánském poloostrově a kontrolu nad Černým mořem

1859 - 1869 **výprava do Sýrie** (Francie se podílí na stavbě Suez)

1862 - 1867 zásah do **Mexické občanské války** (proti vlasteneckým republikánům využil jako mexického císaře habsburského arcivévodu Maxmiliána)

kolonizační politika v Egyptě, Číně, Indočíně

1870-1871 **válka s Pruskem**

- francouzská armáda obklíčena a poražena u Sedanu, císař zajat
- po kapitulaci dochází v Paříži k povstání lidu
- 4. září vyhlášena **třetí republika**
- prusko-německé vojsko obklíčilo Paříž
- francouzská vláda donucena k **uzavření míru** – ztráta Alsaska a Lotrinska, museli zaplatit 5 mld franků

- Paříž** – nespokojenost republikánů a dělníků <= mírové podmínky, zásobovací potíže, útěk vlády, obava z návratu monarchie
- **březen 1871** – povstání dělníků
 - zřízení revolučního výboru – **Komuna**
 - v čele radikální republikáni, socialisté, demokratická inteligence
 - **pokus o rozsáhlé sociální reformy** (zvýšení mezd dělníků, omezena těžká práce žen, úprava nájemného, pevné ceny potravin, bezplatné lékařství, právo na vzdělávání bez omezení, volby úředníků)
 - **květen 1871** – tvrdá **porážka** povstalců
 - teror proti komunardům (zemřelo asi 30 000 lidí)
 - několik tisíc lidí bylo odsouzeno na galeje

1875 - obnovena republika

- v čele **Francie** – prezident a vláda
- ### demokratické reformy
- všeobecné volební právo pro muže
 - reformy školství – bezplatné školní vzdělání
 - omezen vliv církve – odloučení církve od státu

- Francie** zůstala velmocí, určuje módu, kulturu (impresionismus, symbolismus, secese)
- velká koloniální říše – 1881 – Tunis, 1885 – část rovníkového Konga
 - postavena Eiffelova věž (1889),
na přelomu století vlna antisemitismu (tzv. Dreyfusova aféra)

Obr. 4

Úkoly k procvičování:

1. Proč se stala Velká Británie v 19. století prvořadou světovou velmocí?
2. Charakterizuj vládu královny Viktorie.
3. Které politické strany spolu soupeří v anglickém parlamentu?
4. Které země ve světě patřily pod nadvládu Anglie?

5. K jakým změnám došlo ve Francii za panování Napoleona III.?
6. Jak dopadla krymská válka?
7. Co bylo výsledkem prusko-francouzské války?
8. Vysvětli termín Komuna.
9. Charakterizuj Francii koncem 70. let a v průběhu 80. let 19. století.

Obr. 6

Zdroje:

ČORNEJ, Petr. Dějepis 3: Novověk. 1. vyd. Praha: 2001, SPN. ISBN 80-7235-172-9.

MANDELOVÁ, Helena. Novověk II: Dějepisné atlasy pro základní školy a víceletá gymnázia. 1. vyd. Praha: Kartografie, 2005. ISBN 80-7011-470-3.

VOLNÝ, Zdeněk a kol. Toulky minulostí světa, Desátý díl: Evropské národní státy, revoluční rok 1848, porevoluční normalizace, první světová válka, vznik moderního světa. 1. vyd. Praha: VIA FACTI, 2008. ISBN 978-80-904103-0-5.

DAVISON, Michael Worth. Kdy, kde, proč a jak se to stalo. 1. vyd. Praha: Reader's Digest Výběr, 1999. ISBN 80-902069-6-4.

ČAPEK, Vratislav a Jaroslav PÁTEK, Otto ZWETTLER. Světové dějiny II: , Díl druhý – Dějiny lidských civilizací od poloviny 17. století po současnost. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1993. ISBN

Zdroje:

- Obr. 1: *Soubor:Queen Victoria by Bassano.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-10-29]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Queen Victoria by Bassano.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Queen_Victoria_by_Bassano.jpg) Creative Commons 3.0
- Obr. 2: *Soubor:The Young Queen Victoria.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-10-29]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:The Young Queen Victoria.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:The_Young_Queen_Victoria.jpg) Creative Commons 3.0
- Obr. 3: *Soubor:Four generations QV colour.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-10-29]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Four generations QV colour.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Four_generations_QV_colour.jpg) Creative Commons 3.0
- Obr. 4: *Soubor:Tour Eiffel Wikimedia Commons.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-10-29]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tour Eiffel Wikimedia Commons.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tour_Eiffel_Wikimedia_Commons.jpg) Creative Commons 3.0
- Obr. 5,6: Microsoft PowerPoint klipart
- Obr. 7: vlastní tvorba – všechna práva vyhrazena

Děkuji za pozornost.

Obr. 7

Gymnázium Nové Město na Moravě